

Symbióza kultúrneho a prírodného dedičstva

Významné miesto vo formovaní porozumenia a spolužitia krajín Európy má kultúrne a prírodné dedičstvo. Uvedomuje si to aj Rada Európy, ktorá už desať rokov preberá záštitu nad významným podujatím **Dni európskeho kultúrneho dedičstva**.

V priebehu septembra, tradične najmä počas druhého septembrového víkend, konalo sa v tomto roku už v 47 štátoch Európy množstvo aktivít, ktorými sa priblížil úžasný potenciál a hodnoty európskeho dedičstva širokej verejnosti.

Osobitné postavenie majú tzv. *Dni otvorených dverí* v tých pamiatkových objektoch, ktoré bývajú inakedy spravidla zatvorené. Práve tento druh aktivít, ktorý je rozšírený najmä v západných štátoch a v Škandinávii, sa stal základom tohoročného celoeurópskeho podujatia, pre-

biehajúceho aj na Slovensku počas septembra a októbra už desiaty rok. Z významnejších tohoročných aktivít a projektov možno spomenúť napríklad *Bratislavské hudobné slávnosti*, *Divadelnú Nitru 2001*, *Salamandrové dni* v Banskej Štiavnici, *trhy a jarmoky* vo viacerých slovenských mestách, 11. ročník *Výstupu na 101 slovenských hradov a zámkov* atď. Súhrnne to bolo viac ako 200 podujatí.

Dni európskeho kultúrneho dedičstva sú na Slovensku každoročne venované inej téme, slávnostné otvorenie sa vždy koná na inom mieste tak, aby boli rovnomerne zastúpené všetky špecifické možnosti našej krajiny. V mnohých prípadoch ide o územia s unikátnymi hodnotami, potvrdzujú to napríklad aj lokality zapísané v Zozname svetového dedičstva. Významná je tiež častá symbióza kultúrnych a prírodných hodnôt, čo ovplyvnilo aj voľbu témy tohto ročníka. Aj jednotlivé lokality Slovenska, ktoré sú dnes oficiálnym svetovým dedičstvom, dokumentujú jedinečné zakomponovanie diel človeka do okolitej krajiny. Tak je to v prípade osady Vlkolíne, banských diel a historického mesta Banská Štiavnica, ako aj Spišského hradu s výnimočnými okolitými pamiatkami a pamiatkovými súbormi – Spišským Podhradím a Spišskou Kapitulou – v kontakte so vzácnou prírodnou lokalitou Dreveník. Osobitné sú kultúrne a umelecké hodnoty historického Bardejova, ktorý dostal certifikát o zápise do Zoznamu svetového dedičstva práve v tomto roku.

Ak sa účastníci slávnostného otvorenia *Dní európskeho kultúrneho dedičstva* stretli 7. a 8. septembra v Rožňave a okolí, určite to nebola

náhoda. Veď fažko si predstaví dokonalejšie splynutie diela človeka s prírodou tak, ako je to napr. v prípade hradu Krásna Hôrka, areálu kaštieľa s parkom v Betliari, alebo v prípade dokladov činnosti človeka v jaskynnom systéme Domica – Aggtelek. Prostredníctvom tohto ojedinelého podujatia sa naše unikátne pamiatkové objekty dostali aj do vedomia európskeho spoločenstva. Rada Európy a európsky koordinátor podujatia so sídlom v Lisabone rôznymi formami sprostredkujú a propagujú podujatia zúčastnených štátov v celej Európe. Zároveň sa hľadajú spoločné riešenia na záchranu, obnovu a prezentáciu hodnôt "starého kontinentu". Ide o budovanie spoločného európskeho priestoru, v ktorom každá krajina, každý región uplatňuje svoj špecifický vklad. Národy, spoločenstvá, etnické a náboženské skupiny rozdelené krivdami minulosti môžu dosiahnuť, že práve kultúrne a prírodné dedičstvo bude tým spojivom, ktoré zvíťazí nad farchou minulosti v prospech budúceho partnerstva v zjednocujúcej sa Európe. Lebo mozaika spoločného dedičstva nemôže byť kompletná, ak z nej vypadne čo len jeden malý kameňok.

Posolstvo, ktoré poskytuje minulosť, je nevyhnutné využiť na zlepšenie kvality budúcnosti. *Dni európskeho kultúrneho dedičstva* plnia v tomto ušľachtilom poslaní dôležitú úlohu.

Jaroslav Liptay

Vodný mlyn (Rumunsko)

